ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

САМАРҚАНД ИҚТИСОДИЁТ ВА СЕРВИС ИНСТИТУТИ

САМАРҚАНД ИҚТИСОДИЁТ МАКТАБИ

Иқтисодиёт мактаби асосчиси
И.Т.Абдукаримовнинг 85 йиллик
юбилейига бағишланади

«ИҚТИСОДИЁТНИ МОДЕРНИЗАЦИЯЛАШ ШАРОИТИДА ХИЗМАТ КЎРСАТИШ СОҲАСИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ИСТИҚБОЛЛАРИ»

мавзусидаги республика анъанавий илмий-амалий конференция

МАТЕРИАЛЛАРИ

(V - қисм)

(2017 йил 24-25 февраль кунлари)

САМАРҚАНД – 2017

свободы, его ответственности перед потребителями, обществом. Предпринимательская этика опирается на моральные принципы, относящиеся к нравам, характеру, притязаниям предпринимателей и потому неразрывно связана с их мотивами, побуждениями.

Этические проблемы предпринимателей постоянно возникают и разрешаются, в первую очередь, с потребителями, при этом государство защищает интересы потребителей. Этические отношения предпринимателей как собственников дела связаны с наемными работниками. Эти отношения оказывают особое влияние на уровень предпринимательского успеха. Важное значение в развитии цивилизованного предпринимательства имеют отношения с хозяйствующими партнерами, конкурентами, обществом. Предпринимательская этика проявляется в таких категориях, как верность данному слову, принятому на себя обязательству, моральной ответственности за невыполнение установленных правовыми нормами обязанностей.

Чтобы овладеть навыками корректного поведения, нужно соблюдать

- правила представления и знакомства;
- правила проведения деловых контактов;
- правила поведения на переговорах;
- требования к внешнему облику, манерам, деловой одежде;
- требования к речи;
- культуру служебных документов и другие элементы.

Предпринимательского этикета, который является составной частью предпринимательской этики.

Предпринимательский этикет представляет собой совокупность правил поведения предпринимателя, регулирующих его внешние проявления с окружающим миром, с другими предпринимателями, конкурентами, сотрудниками, со всеми индивидуумами, с которыми предприниматель контактирует не только при осуществлении своего бизнеса, но в любой жизненной ситуации.

МУНДАРИЖА:

I ШЎЪБА. “ХИЗМАТ КЎРСАТИШ СОҲАСИНИНГ ИҚТИСОДИЁТДАГИ ЎРНИ, АҲОЛИ ҲАЁТ ДАРАЖАСИ ВА СИФАТИНИ ОШИРИШДАГИ АҲАМИЯТИ”

Навруз-Зода Б.Н., Абдуллаев А.Ж.	Кўп тармоқли фермер хўжаликларида кооперацияга асосланган хизмат кўрсатиш	3
Муҳаммедов М.М., Бегимова Д.Я.	Хизмат кўрсатиш соҳасида кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни кўллаб-кувватлаш сиёсатини ривожлантириш йўллари	6
Гухлиев И.С., Холиқов Н.А.	Хизмат кўрсатиш соҳасининг инсон манфаатларини таъминлашдаги аҳамияти	9
Орипов Ж.О., Холбоев У.Х.	Хизмат кўрсатиш соҳасининг иқтисодиётдаги ва аҳоли турмуш тарзи ва даражаси юксалишидаги ўрни	11
Файзиев Ж., Валиева Ф.	Хизмат кўрсатиш соҳасини ривожлантириш механизмлари	14
Норбоева Д.Ж.	Психологик хизмат муаммолари	18
Мардонов Б.Б., Халилов А.	хизмат кўрсатиш соҳасини модернизациялаш зарурияти ва усуллари	21
Нозимов Э., Мусаев Р.М.	Хизмат кўрсатиш ва сервис соҳасини ривожлантиришда инновациянинг роли	24
Хожикулов Б.Э., Саитов Ш., Шодиева З.	Сервис самарадорлиги ва уни оширишнинг асосий йўналишлари	27
Очилова Н., Тўхтаев С.	Хизмат кўрсатиш соҳасининг иқтисодиётдаги ўрнини оширишда давлатнинг ролини	29
Рустамов Н.И.	Ялпи ички маҳсулот таркибида хизматлар соҳасининг улушини ошириш йўналишлари	33
Нозимов Э., Хамроев М.С., Усмонов П.Ш.	Хизмат кўрсатиш соҳасида аҳоли бандлигини таъминлаш ижтимоий ҳимоянинг муҳим кафолати	36
Усманов З.Б., Саитов Ш., Шодиева З.	Хизмат соҳаси самарадорлигини оширишнинг асосий йўналишлари	39
Masharipova M.A.	Xizmat ko`rsatish tarmoqlarini rivojlantirishning tashkiliy-huquqiy asoslari	42
Шодибоева М.	Иш билан бандликни таъминлашда хизмат кўрсатиш соҳасининг роли	44

фармонлари, Вазирлар Махкамасининг 1992 йил 26-февраль Республикада тадбиркорлик фаолиятини янада ривожлантиришга д тадбирлар тўғрисидаги 1995йил 26-июльдаги Хусусий тадбиркорлик кичик бизнес (Бизнес-фонд)ни кўллаб-кувватлаш фондини ташкил қил ва фаолияти масалалари тўғрисидаги карорларини киритиш мум .Уларда тадбиркорликнинг хуқуқлари кенгайтирилган, тадбиркор фаолияти субъектларининг хуқуқлари ва манфаъатларини кафолатл молиявий,солиқ имтиёзлари ва устунликлари кўзда тутилган. Хусу давлат тадбиркорлик фаолияти субъектларининг хуқуқлари ва қонун манфаатларига риоя қилинишини кафолатлайди. Эркин рақобат уч шароит яратади, моддий молиявий мехнат ва бошка ресурсларга эриш учун тенг имкониятларини таъминлайди.

Тадбиркорликни ривожлантиришни давлат томонид рағбатлаштиришнинг асосий йўналишлари мъёрий хуқуқий база такомиллаштириш инфраструктурани шакллантириш ва тадбиркорл субъектларининг фаолияти учун шароит яратиш ҳисобланади.

Кичик ва хусусий тадбиркорликни ривожлантиришни рағбатлант ришнинг устун йўналишлари кишлоқ жойларда кичик ва хусусий тадби корлик субъектларини, шунингдек, рақабатбардош ва экспортбоп махс лотлар ишлаб чиқаришнинг, хизматлар кўрсатадиган кичик ва хусуси корхоналарни тузишга кўмаклашиш хисобланади. Нархларни белгила солиққа тортиш, кредитлаш, суғурта соҳаларида, ташқи иктисоди фаолиятида, буюртмаларни жойлаштириш кабиларда давлат томонида тадбиркорлик фаолиятини кўллаб-қувватлашга доир турли тадбирла кўрилади ва улар амалдаги қонун хужжатларида мустахкамлаб қўйилади.

Бу тадбирлар рақобатни ривожлантиришга , иктисодиётнин зиёнлилигини бартараф қилишга, истеьмол бозорини мол била тўлдиришга, Узбекистоннинг иктисодий мустақиллигини таъминлашг бандлик муаммоларини ҳал қилишга ёрдам берувчи иктисоди ислоҳотнинг муҳим йўналишлари бўлиб колиши лозим.

Тадбиркорликни ривожлантиришнинг давлат томонидан кўллаб кувватланиши иқтисодий омиллар билан бирга кенг маъмурий- ташкилий рағбат ва воситалар мажмуини кўзда тутади.Шу билан бирга,давлат кўмаг бозор иктисодиётининг янги субъектлари хаёт фаолиятини издан чиқарувчи хусусий тадбиркорлик секторига майда-чуйда рахномоликка айланиб қолмаслиги лозим

Халқ хўжалиги таркибий тузилишини жадал кайта куриш ,ишлаб чиқаришнинг техникавий даражасини кўтариш ва ишлаб чиқарилаётган махсулотларнинг жаҳон бозорида рақобат бардошлигини ошириш заруриятидан келиб чиқиб, ижтимоий-иктисодий ривожланишнинг шошилинч вазифаларини ҳисобга олиб тадбиркорлик фаолиятининг устун умуммиллий ахамиятга эга асосий йўналишлари куйидагилар деб хисобланади.

... хўжалиги махсулотларини ишлаб чиқариш, ташиш, сақлаш, ... ва сотиш, дехкон(фермер) хўжалигини кўллаб- ...-овкат саноат халқ истеъмоли товарларини ишлаб чиқариш ... юқори сифатли маиший ва коммунал хизматлар ...-дармон препаратлар ва тиббий техникани ишлаб ... материаллари ва конструкцяларини, санитария-техника ... жихозларини ишлаб чиқариш,турар жой, ишлаб чиқариш ва ... маданий максадлардаги объектларни куриш,ишлаб чиқариш ва ... коммуникация хизматларини кўрсатиш,инновация фаолияти ... экспорт ва импорт алмашувини кенгайтириш.

... ТДИУ катта илмий ходим-изланувчиси

ЯЛПИ ИЧКИ МАХСУЛОТ ТАРКИБИДА ХИЗМАТЛАР СОХАСИНИНГ УЛУШИНИ ОШИРИШ ЙЎНАЛИШЛАРИ

...изматлар соҳаси иқтисодиётнинг тез ривожланувчи тармоқларидан ... ҳисобланади. Ривожланган мамлакатлар тажрибаси кўрсатадики, ... чиқаришнинг мураккаблашуви ва бозорнинг товарлар билан ... натижасида хизматларга бўлган талаб ўса бошлайди. Хизмат ... ва сервис соҳасини ривожлантириш даражасини янада ошириш, ... янги замонавий ва сифатли хизмат турлари кўрсатиш, иқтисодий ... таъминлаш ва аҳоли, биринчи навбатда, қишлоқ жойларда бандлик ... ҳал этишда хизмат кўрсатиш соҳасининг ролини кучайтириш ... мамлакатимизда бир қатор ижобий ишлар амалга оширилмоқда.

Мамлакатимизда мустақиллик йилларида хизмат кўрсатиш соҳасини ...тиришга кенг эътибор қаратилди. Биринчи Президентимиз И.А.Каримов таъкидлаганларидек: "...иқтисодиётимизни таркибий ... ва диверсификация қилишни чуқурлаштириш, бандликни ..., одамларимизнинг даромади ва хаёт сифатини оширишнинг ... омил ва йўналишларидан бири тарикасида хизмат кўрсатиш ва ... соҳасини жадал ривожлантириш борасидаги тизимли ишлар изчил ... эттирилди. 2015 йилда ялпи ички маҳсулот ўсишининг ярмидан ... хизмат кўрсатиш соҳаси ҳиссасига тўғри келгани бу тармоқнинг ...диётимиздаги ўрни ва таъсири нақадар катта эканини кўрсатади. ... кунда хизмат кўрсатиш соҳасининг ялпи ички махсулотдаги ... 2010 йилдаги 49 фоиздан 54,5 фоизга етди. Жами банд аҳолининг ... кўпи ушбу соҳада меҳнат қилмоқда"[1].

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2013 йил 17 апрелдаги

[1] ...римов И.А. Бош мақсадимиз – мавжуд қийинчиликларга қарамасдан, олиб бораётган ислоҳотларни, ...тисодиётимизда таркибий ўзгаришларни изчил давом эттириш, хусусий мулкчилик, кичик бизнес ва ...биркорликка янада кенг йўл очиб бериш хисобидан олдинга юришдир. // Халқ сўзи. 2016 йил 16 ...

ПҚ-1957 сонли "2013-2016 йилларда қишлоқ жойларда хизмат кўрсати[…] сервис соҳаларини жадал ривожлантириш юзасидан қўшимча […] тадбирлар тўғрисида"ги қарори асосида қабул қилинган дасту[…] Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2012 йил 10 майдаги ПҚ-[…] сонли "2012-2016 йилларда Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрс[…] соҳасини ривожлантириш дастури тўғрисида"ги қарорининг ижро[…] таъминлаш асосида ишлаб чиқилган дастурлар хизмат соҳасини ж[…] ривожланишида муҳим асос бўлиб хизмат қилди.

Ижтимоий ишлаб чиқаришнинг ривожланишида, ижтимоий ме[…] тақсимотини кенгайтириш ва ихтисослаштиришда, жамият ривожлан[…] ва аҳоли эхтиёжларини қондиришда хизмат кўрсатиш соҳалари нихо[…] катта роль ўйнайди. Иқтисодиётнинг ривожланиши, реал секторла[…] ишлаб чиқариш самарадорлиги ошиб бориши билан саноат ва хиз[…] кўрсатиш соҳаларининг ялпи ички маҳсулотдаги улуши ортиб борили[…] жаҳон иқтисодий тарихида кузатилган ҳодисадир.

Иқтисодиётни таркибий ўзгартириш шароитида асосий масалалар[…] бири – хизматлар соҳасини ривожлантириш, шунингдек, соҳада аҳолин[…] иш билан бандлик даражасининг кенгайиб бориши ҳисобланади. Ҳози[…] бирор мамлакатни ривожланган мамлакатлар қаторига қўшиш учун хиз[…] кўрсатиш ва сервис соҳасининг мамлакатда яратилаётган ЯИМ даги улу[…] 65 фоиздан юқори бўлиши асосий мезон бўлиб қолмоқда. А[…] иқтисодиётида яратилган ЯИМ таркибида хизмат кўрсатиш соҳаси улу[…] 78, Японияда 62 фоизни ташкил этади.

Ўзбекистонда 2016 йил якунлари бўйича ялпи ички маҳсулот […] фоизга ўсди. Саноат маҳсулоти ҳажмлари – 6,6 фоизга, қурилиш-пудр[…] ишлари – 12,5 фоизга, чакана савдо айланмаси – 14,4 фоизга, хизматлар 12,5 фоизга ўсди. Мамлакатимизда сўнгги беш йилда хизматлар таркиби[…] анъанавий маиший ва коммунал хизматларнинг улуши 16 фоиздан 9 фоизга тушгани ҳолда, юқори технологиялар асосидаги хизматларни[…] улуши 21,2 фоизга қадар кўтарилди. Юқори технологияларга асосланг[…] хизматлар орасида кейинги йилларда алоқа ва ахборотлаштири[…] хизматлари бошқа соҳаларга нисбатан анча жадал ривожланмоқда. Уш[…] хизматлар ҳажми сўнгги беш йилда 3,3 баробар, ўтган йилда эса 24[…] фоизга ўсди. Мамлакатимизда хизматлар соҳасининг ялпи ички маҳсул[…] таркибидаги улуши ҳам йил сайин ошиб бормоқда. Агар 1990 йил[…] хизмат кўрсатиш соҳасининг ялпи ички маҳсулотдаги улуши 33,8 фоиз[…] ташкил этган бўлса, 2015 йилда бу кўрсаткич 54,5 фоизни ташкил этд[…] Умуман, мамлакатимизда 1990-2015 йилларда хизмат кўрсатиш ҳажми […] баробардан зиёд ошди.

Мамлакатимизда хизматлар бозори хизматларнинг янги истиқболл[…] турлари – туризм, банк–молия, суғурта, ахборот-коммуникация ва бошқ[…] хизматларни ривожлантириш ҳисобидан такомиллашиб, улар барқаро[…] суръатлар билан ривожланиб бормоқда, айнан мазкур хизмат турлари

[…] хусусий сектор ривожига хизмат қилмоқда.

[…] соҳасида сифат кўрсаткичлар катъий равишда […] талабнинг ўсиб бориши соғлиқни сақлаш, савдо, […] хизматларининг янада ривожланишига, шунингдек, […] бўлмаган юқори технологияли хизматларнинг […] юзага чиқишига сабаб бўлди. Юқори сифатли турли-[…] мавжудлиги аҳолининг соғлигига ва инсонлар […] ижобий таъсир кўрсатади, ишчиларнинг иш унумини, […] харажатларини оширади, бўш вақтни кўпайишига ва аҳолининг […] имконият беради. Инсон фаолиятида жуда қулай, хўжалик […] жараёнига ижобий таъсир кўрсатаётган янги хизмат […] тармоғи, яъни бугунги кунда зудликда маълумотлар билан […] Интернет, мобиль телефон ва бошқа фан-техника […] мисол сифатида келтиришимиз мумкин. Мазкур хизмат […] ривожланиши мамлакатнинг нафақат иқтисодий қудратининг […] балки уни интеллектуал салоҳияти ошишига хизмат қилади.

[…] ички маҳсулот яхлит иқтисодиётнинг ривожланиш якунини […] берувчи ишлаб чиқариш ва хизматларнинг пировард […]. Унинг мазмуни истеъмол қиймати нуқтаи-назаридан жами […] ва хизматларнинг, қиймат жиҳатидан қайта яратилган қиймат […] фондлар амортизациясини ифодалайди. Ялпи ички […] ҳисоблаш усулларидан бири қўшилган қиймат усули бўлиб, бу […] ҳисоблаганда якуний товарлар ва хизматларни ишлаб чиқаришни […]кичида қўшилган қийматлар йиғиндиси ифодаланади. Ялпи ички […] қўшилган қиймат усули бўйича ҳисоблаш -иқтисодиётнинг […] ва тармоқларидаги қўшилган қийматлар ҳамда маҳсулотларга […] жамлантириш йўли билан амалга оширилади.

[…] кунда ялпи ички маҳсулотни қўшилган қиймат усули […] ҳисоблаш жараёни корхона ва ташкилотлар томонидан тақдим […] расмий маълумот ҳамда турли мажбурий ҳисоботлар асосида […] оширилмоқда. Ялпи ички маҳсулотнинг бу усулини танлаш мавжуд […] базасининг хусусиятлари ва унинг ишончлилиги билан боғланган. […] усулнинг ҳисоб-китоб ишларида муайян камчиликлар ҳам мавжуд:

[…] хизмат кўрсатиш соҳаларининг ахборот таъминоти яхши йўлга […]. Натижада бу соҳанинг улуши ялпи ички маҳсулот […]ида ўз ифодасини тўлиқ топмаяпти;

[…] хизмат кўрсатиш соҳасини ифодалаб берувчи турли ҳисобот […] талаб даражасида ишлаб чиқилмаган, бу уларнинг фаолиятини […] имконини бермаяпти.

[…] ялпи ички маҳсулот хажмини қўшилган қиймат усули бўйича […] жараёнида хизматлар соҳасининг таркибига уй бекаларининг […] хизматларини киритиш тарафдоримиз.

Фикримизча, ялпи ички маҳсулот ҳажмини қўшилган қиймат усули

бўйича ҳисоблашда нобозор хизматларининг ҳажмини худди хизматлари ҳажмини ҳисоблагандек ёндашиш зарур. Фойда миқдор мазкур хизматлар кўрсатилаётган соҳалардан олинаётган фойда шартли равишда тенг деб олиш керак.

Юқоридагилардан келиб чиқиб, хизматлар соҳасининг ялп маҳсулот таркибида ҳисобга олиниши такомиллаштирилса, ялп маҳсулот кўрсаткичи янада аниқроқ ҳисобланади ва бу мамлакатим иқтисодий ўсиш жараёнлари янада жадаллашишига ёрдам беради.

Нозимов Э. – СамИСИ, МДМ-116 гуруҳ магистранти,
Хамроев М.С. – СамИСИ ассистенти,
Усмонов П.Ш. – СамИСИ ассистенти

ХИЗМАТ КЎРСАТИШ СОҲАСИДА АҲОЛИ БАНДЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШ ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯНИНГ МУҲИМ КАФОЛ

Мамлакатимизда кечаётган ижтимоий-иқтисодий ислоҳотл чуқурлаштириш, замонавий, рақобатбардош ва диверсификация қили бозор иқтисодиётини шакллантиришга йўналтирилган,республикам қабул қилинган ислоҳ этиш хамда ривожлантириш стратегиясини и амалга ошириш,аҳолини ижтимоий қўллаб-кувватлашга алоҳида эът бериб келинмоқда.Улардан бири янги иш ўринлари ташкил этиш ва а бандлигини таъминлашдир. Бугунги кунда мамлакатимиз иқтисод тармоқларида кузатилаётган барқарор ўсиш суръатлари молия- тизимида амалга оширилаётган изчил ислоҳотлар ва янгиланиш самараси билан бевостиа боғлиқдир. Айниқса, бутун дунёни қамраб о глобал молиявий-иқтисодий инқироз даврида юртимизда банк тизим қўллаб-кувватлашга қаратилган пишиқ-пухта дастурлар ишлаб чиқи хаётга босқичма-босқич татбиқ этилгани кутилган натижаларни бермо Яъни тижорат банкларининг ресурс базаси тобора мустаҳкамла барқарор фаолият юрттияптики, пировардида аҳолининг уларга бўл ишончи янада ортмоқда. Бунга тижорат банкларининг хизмат фаоли яққол мисол бўла олади. Янги иш ўринлари ташкил этиш ва аҳ бандлигини таъминлаш барча даражадаги ҳокимликлар, давлат ва хўжа бошқаруви органлари ҳамда тадбиркорлик субъектларининг бевос вазифалари бўлиб қолмоқда. Бунинг учун жойларда демогра омилларни ҳамда иқтисодиётдаги таркибий ўзгаришларни инобатга ол ҳолда, ҳудудлар ва иқтисодиёт тармоқлари салоҳиятини ишга сол тадбиркорликнинг самарали шаклларини ривожлантиришга ҳар томонл кўмаклашиш орқали аҳоли бандлигини таъминлаш бўйича комплекс ҳам ўзаро боғлиқ вазифаларни амалга ошириш талаб этилади.Иқтисодиётни барқарор ўсиш суръатларини сақлаш иқтисодиётни ислоҳ этиш, таркиб

... диверсификация қилиш жараёнларини чуқурлаштириш ... оширилган дастурий чора-тадбирлар натижасида 2016 ... аҳоли бандлигини оширилишига замин яратилди. Иш ... этиш ва аҳоли бандлигини таъминлаш дастури ... ичида 795,7 минг янги иш ўрни яратилди. Бунда 451,6 ... ўрни (умумий миқдорнинг 60,3 фоизи) қишлоқ жойларда ...

... иш ўринлари умумий сонининг 163,7 мингтаси мақсадли ... ошириш, 213,5 мингтаси кичик корхоналар ва ... тижорат банклари томонидан кредит ажратиш, 82,7 ... тартибдаги тадбиркорликни ривожлантириш, 176 мингтаси ... ташкил этиш, 112,8 мингтаси фермер ҳамда деҳқон ... ривожлантириш ҳисобидан ташкил қилинди. ... тармоқларда иш билан банд аҳоли сонининг кўпайиши ... кичик бизнес соҳасида Ўзбекистон Республикаси ... 4609-Фармонига мувофиқ, шу йилнинг тўққиз ойида ... саноат, чарм маҳсулотлари ва қурилиш материаллари ... кичик корхоналарда 7 мингдан зиёд қўшимча янги иш ...

... хунар коллежлари битирувчиларини ишга жойлаштириш ... хусусан, касб-ҳунар коллежи ўкувчиларининг ишлаб чиқариш ... ташкил этиш асосида янада такомиллаштириш чора- ... 370,5 минг битирувчини иш билан таъминлаш имконини ... Янги иш ўринлари ташкил қилиш ва аҳоли бандлигини ... прогноз кўрсаткичлари ҳудудларда хизматлар, сервис ... индустриал тармоқларни ривожлантириш, қишлоқ жойларда якка ... уй-жойларни қуриш ва пудрат қурилишишларини кенг амалга ... кўп тармокли фермер хўжаликларини ривожлантириш, қишлоқ ... маҳсулотлари ишлаб чиқаришни модернизация қилиш ... хаётга татбиқ этишни инобатга олган ҳолда, бандликнинг ... ҳамда тармок тузилмасини такомиллаштиришга, меҳнат бозорида ... бўлган талаб ва таклифнинг мувозанатлилигини таъминлашга ... бериш зарур. Шуни алоҳида қайд этиш керакки, таълим ... битирувчиларини, аёллар, ногиронлар ва аҳолининг ... кўмакка мухтож бошқа тоифалари бандлигини таъминлашга ... эътибор қаратиш хам муҳимдир. Хозирги кунда ёшларни иш ... таъминлаш масаласини кучайтиришда тижорат банкларининг ҳам ... ошириш муҳимдир. Мазкур молия муассасалари ... аҳолини,айниқса,ёшларни кичик бизнесга жалб этиш орқали ... бандлигини таъминлаш,турмуш шароитини яхшилашга алоҳида ... берилиши лозим.биргина жорий йилнинг тўққиз ойида ... ривожлантириш,ноозтк-овқат истеъмол товарлари ишлаб

... "Халқ сўзи"газетасининг расмий сайти